

ספר

אבן ישראל

לוחות אבן בזכות יעקב שנקרא אבן שגאמר מימם רועה
אבן ישראל, ר"א לוחות אבן כל מי שאני משים לחיי
באבן זהו אנו זוכה לתורה.
[מדרש רבה כי תשא פרשת ט"א]

על התורה נ"ך, והדרנים על התורה

מאת

ישראל יעקב בלאאמו"ר הרב הצדיק מו"ה אהרן זצ"ל פ"שר

ראב"ד

לכל מקהלות האשכנזים
ורב דוכרון משה

בעיה"ק ירושלים תובכ"א
שנת תשס"ב לפ"ק

מהדורה חדשה עם הוספות
שנת תשס"ז לפ"ק

דברים אחדים למהדורה זו

יתברך הכורא שכרוב הסדיו שגמלנו זמינו להוציא מחדש לאור עולם ספר "אבן ישראל - על התורה" למרן רבינו הגדול שר התורה פוסק הדור בש"ת הגר"י פ"ש ז"ע"א ראב"ד ע"ה"ק ירושלים תובב"א במהדורה חדשה זו.

הדפסנו הכל בסידור חדש, ובתוספת מרובה ונכבדה כדלהלן.

נוספו קטעים חדשים שנערבו מכת"י, ונדפסו עתה לראשונה.

במקומות בהם צויין לשאר ספרי אבן ישראל, הבאנו הדברים במילואם במקומם, למען לא ילאה הלומד בחיפוש הדברים.

כן הוספנו הוספות נוספות מהספרים הנ"ל, ובעיקר מספר "אבן ישראל חידושי אגדה" - על מועדים, במקומות בהם בא ביאור בפסקי המקרא, והצגנום במקומם, ואף שיש מהם בדרך אגדה לא נמנענו מלהביאם מחמת חידושי הפסוקים המובאים בהם. (כמה שינויי לשונות באו כדי לסדרם על הפסוק שבו הובאו הדברים).

כן סדרר מחדש המראי מקומות בתוך הספר, והוכנסו בסוגריים, וכן נערך מחדש המפתחות בסוף הספר.

תוקנו טעויות ושגיאות הדפוס שמצאנו, ונבקש מכל אשר ימצא תיקון אשר מהנמנע לדפוס בלא שגיאות שימחול להודיענו.

יח"ר שלא יארע דבר תקלה ע"י, וכאם תמצא שגיאה, איתנו תלון משוגתנו. ויהא רעוא שלא תמוש התורה מפינו ומפי זרענו עד עולם.

ספר זה יו"ל לרפואת האשה סראדל בת היה שרה לרפ"ש בתושח"י.

כ"ח אדר תשס"ז, יום השנה של מרן רבינו המחבר ז"ע"א.

כ"ד המו"ל נכד המחבר
ברוך בהגר"מ שליט"א פ"ש

פרשת ויחי

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה.

אמרו חז"ל במד"ר (ויחי לא, א) למה פרשה זו סתומה, מפני שסתם ממנו כל זרות שבועולס עיי"ש, ולכן אמרו חז"ל בילקוט (פר' ויאל רמו קי"ו), מכאן אמרו כל שהגיעתו שנה אחת טובה סמוך לזקנותו סימן יפה לו, ויעקב אבינו היה בשלוה כל אותן השנים שהיה במצרים, לפיכך מעלה עליו הכתוב, כאילו היה בטובה כל ימי חייו עיי"ש, והדברים ז"ב, מה יאל ליעקב מזה שכאילו היה בטובה כל ימי חייו.

והנראה בזה, דהנה בתענית (ה' ע"ב) אמרו יעקב אבינו לא מת, ופרכינן וכי בכדי חנטו חנטיא וספדו ספדיא, ואמר לו מקרא אני דורש, ושב זרעך מארץ שבים, מקיש יעקב לזרעו, מה זרעו בחיים אף יעקב בחיים, וכחבו שס בחוס' דכן מוכח בקרא, דכתיב ויגוע יעקב, ולא כתיב וימת, ולכאורה ז"ע, הא כתיב ויקרבו ימי ישראל למות.

והנראה בזה, דהנה במד"ר (חיי שרה

נט, ו) על קרא ואברהם זקן בא בימים, אמרו דיש זקן ואינו בא בימים, ויש בא בימים ואינו זקן, ואברהם אבינו היה זקן ובא בימים, וביאור הדברים נראה, דיש זקן ואינו בא בימים, היינו שלא מילא ימיו שנחנו לו, לא בתורה ולא במעשים טובים, והיינו שאינו בא בימים דחסדים לו הימים, שלא מילא אותם בתורה ובמזוות ובמעשים טובים, ויש בא בימים ואינו זקן, היינו מי שעשה תשובה מאהבה בסוף ימיו, שזדונות נעשין לו כזכות, וביארנו במקום אחר איך זדונות נעשים כזכות], והיינו בא בימים ואינו זקן, אלא דבפעם אחת מילא כל הימים שלו כזכות.

משא"כ אברהם אבינו היה זקן ובא בימים, היינו שאברהם אבינו מילא כל ימיו יום אחרי יום עד שנודקן בתורה ובמעשים טובים, כמו שאמרו במתניתין סוף קידושין (פ"ב ע"א) דאברהם אבינו קיים כל התורה אפילו עירוני תבשילין, דהוא רק מדרבנן, וכן אמרו במס' ע"ז (י"ד ע"ב) דפירקיה דאברהם אבינו היה ד' מאות פרכיסו.

(1) ונראה דזהו מה שאמר משה רבינו למרגלים היש בה עץ אם אין, דאמרו חז"ל בבב"ב דף טו ע"א, היש לאותו אדם ששנותיו ארוכות כעץ, ומגין על דורו כעץ, היינו שהוא זקן ובא בימים וזכותיו מתגדל כעץ, ויכול להיות אף שעתה אינו מגין, מי"מ כיון שהוא גדל כל יום יכול להגיע יום שיתגדל מאד, עד שיוכל להגין עליהם.